

Допълнителни насоки

*Планът на урока за всяка възрастова група се базира на разбирането за **класа като общност**, която има свои живот и която е способна да си помага в нужда, и на отчитането на **предизвикателствата на всяка възраст**.*

Задачите на развитието в 5-8 клас

В среден етап децата освен че навлизат в по-предизвикателните води на образователния процес, включващ *приспособяването към много учители със собствени изисквания*, по-тясното профилиране на предметите и следователно *по-трудния за усвояване материал*, но и прекрочват с всяка година все по-осезаемо прага на пубертета, водещ след себе си промени у децата. Най-типичните очаквания за възрастта 12-15 години са:

- **Желание за вписване в групата на връстниците.** Правилата и поведението, зададено от съученици и приятели, играят все по-голяма роля за порастващия човек. Той и тя обаче все още се нуждаят от сигурността, давана от възрастните около него – родители, учители, треньори и ментори.
- **Страхове от провал и отхвърляне.** Именно желанието да бъдат приети каратийнейджърите да се тревожат да не им се подиграват или да не ги отхвърлят от важната за тях група от връстници. Често тези страхове могат да се видят в отказа от участие в занимания в клас заради притеснение да не се изложат публично или в голямото старание към външния вид, за да не изглеждат като *загубеняци*.
- **Желание за по-голяма независимост.** Момчетата и момичетата започват да търсят все по-голяма самостоятелност от възрастните и макар все още тя да не им бива дадена изцяло, добре е правилата да се предоговорят заедно с младия човек, така че да спомагат за доброто му самочувствие и увереност, че може да се справи.

Предварителна подготовка

- **Подреждане на столовете в стаята във формата на кръг.**

Възможността да учениците да седнат лице в лице има няколко предимства, но може да доведе и до няколко нежелани за вас последици. Има начин обаче да контролирате рисковете.

Кръгчето позволява на младежите да се виждат и затова стимулира **равностойното и непринудено общуване** между тях. Общуването им дава **енергия**, която е изключително ползотворна за работния процес, но трябва да бъде управлявана, като се ангажират всички в дейността на класа и се търси активното им участие. **Доверието** в групата е много по-голямо, когато всички могат да се обърнат лице в лице един към другия, а часът по изготвяне на правила на класа предполага повишено доверие.

План за открит урок за 5-8 клас

Учител-будител във виртуалното пространство 2014

Възможно е някой да не желае да се включи в кръгчето поради притеснение. Първата стъпка, е да го поканите при останалите, за да бъде част от групата. Ако това не сработи, оставете възможността да се включи, когато намери за добре. Уверете момчето или момичето, че искате да бъде в кръгчето, но решението е лично, докато не пречи на процеса, който се случва между останалите.

➤ **Материали:**

- ✓ план за часа;
- ✓ голям лист с правилата, така че да останат след часа;
- ✓ цветни маркери;
- ✓ мултимедия (по желание).

- **Колко време ще ви е нужно, за да се подготвите за часа?** Това зависи от вас. Ще ви е нужно да отделите време да прочетете и вникнете в плана за урока и да изберете кои части от него желаете да се случат във вашия час. Подготовката на стаята отнема 10 минути, а най-добре е да помолите учениците да ви помогнат с разместването – все пак те също носят отговорност за пространството, в което учат.

План за часа (40 мин)

1. Въведение в темата (3 мин)

Въведете темата и целта накратко. Примерна формулировка може да бъде: *„Днес ще си поговорим за вашите любими занимания в интернет, какво правите в мрежата и на какво се учите оттам. Целта на часа ни е да изработим правила на класа за използването на интернет възможностите, но и да разберем как да ограничаваме рисковете. Правилата обаче трябва да бъдат приети от всички нас, затова ще ги изработим заедно. Вие ще бъдете техните авторите.“*

2. Изработване на правила (27 мин)

2.1. Кратка дискусия „Как ни помагат правилата?“ (7 мин)

Още в началото обърнете внимание защо общите правила са важни за нас, хората. Помолете учениците си за примери за правила, които използваме в ежедневието си – в училище, на улицата, на обществено място, докато се храним, и ги попитайте как тези правила ни помагат. Обобщете техните отговори. Например **„правилата ни помагат да направим това, което ние като група сме решили, че е най-добро за всички. Например когато се чудим дали да пресечем на улицата, виждаме червения светофар и знаем, че ще е по-лесно, ако изчакаме зелено. Така е по-сигурно за нас и за минаващите коли, че няма да стане инцидент“**. За по-големите ученици по-удачен пример би било приятелството: **„Дори в приятелството има правила – доверие, честност, подкрепа“**. Можете да формулирате правилата по начин, който по-повече пасва на вашите разбирания.

План за открит урок за 5-8 клас

Учител-будител във виртуалното пространство 2014

2.2. Приемане на правила от групата (20 мин)

Предложете следните правила и ги коментирайте с групата по зададените под всяко правило въпроси или по други, които се появят и вие предпочитате. Ясно прочетете всяко правило, а след това започнете дискусията по него с думите „Нека сега да помислим повече върху него...“ Когато приключи дискусията по правилото, гласувайте го „Да гласуваме дали да приемем правилото като клас“. Направете това за всички правила.

1. Не споделям лична информация в интернет.

Кое наричаме лична информация? Паролите ни, кода за алармата вкъщи, номера на банковата ни сметка, данни от лична карта, точен адрес, снимки в неподходящи пози и ситуации (разголени, в интимна атмосфера, които са ни скъпи).

Защо са лични? Това са важни неща, които не искаме другите да знаят. Затова не бива да ги споделяме, защото някой би могъл да се възползва от тях в наша вреда – кражба на профил, финансова или друг тип злоупотреба, разпространение сред други хора без наше съгласие.

С никого ли не бива да ги споделям наистина? Тези данни са наши. Не бива да ги споделяме на приятелите си, защото понякога взаимоотношенията са крехки и ако се скараме с добър приятел, е възможно той или тя да ни се ядоса и да ни навреди, дори и без да иска, чрез тази информация. Можем обаче да споделяме с родителите си или по-големи братя и сестри, за да могат те да ни помогнат, когато имаме нужда.

2. В интернет уважавам другите хора.

Какво е уважението? Какво правя аз, когато изразявам уважение към другите? Какво правите, за да покажете на другите, че ги уважавате? Какво правят другите, за да ми покажат, че ме уважават? Как можем да спечелим уважението на някой човек? Ще бъде много ценно да чуете мненията на децата по темата. Насочете дискусията към позитивните начини да се отнасяме с другите – приятелството, любезността и добрата дума. Можете да запишете част от техните предложения към самото правило.

3. Говоря с родител или друг близък човек.

Какво неприятно може да ни се случи в интернет? Попитайте учениците какво за тях е неприятно в интернет. Можете да ги насърчите да дават примери или пък размишляват по принцип. Благодарете им за всяко споделяне. Част от неприятните неща, които децата могат да споделят, са: **обиди** в социални мрежи като Фейсбук или платформи за игри като League of Legends (LOL или Лига), Counter Strike (CS или Контра), World of Warcraft (WOW), Lady Popular, Животно.ком или много други; **заплахи** отново в социална мрежа или игра; **кражба на профил** или създаване на **фалшив профил**; разпространение на **снимки**, които не бихме искали други хора да виждат; разпространение на **клюки**; **подигравки**.

План за открит урок за 5-8 клас

Учител-будител във виртуалното пространство 2014

На кого бихте споделили, ако нещо неприятно ви се случи в интернет? Отново мненията на децата са много важни, за да видите към кого биха се обърнали. Можете да насърчите учениците си да се допитват един до друг в случай на нужда, но в много трудни ситуации да идват право при вас, за да намерите решение бързо.

Какво би ви накарало да се колебаете дали да споделите? *Срам*, че съм направил нещо лошо; *несигурност*, че ще бъде разбран; *страх*, че ще ме накажат; *яд*, че се е случило точно на мен; *надежда*, че ще отmine от само себе си. Много е възможно децата да не могат да формулират отговор, затова вие можете да им кажете тези възможности и да ги уверите, че те са нормални, но не бива да ги спират да споделят.

4. Когато се налага, сигнализирам.

Какво трябва да се сигнализира? Фалшиви профили, заплахи за живота и здравето, клипчета, снимки, групи и текстове, провокиращи към насилие, омраза и самонараняване, неприлични покани от непознати хора, парични измами по интернет и използване на чужди лични данни в мрежата.

Кой са местата, където може да се сигнализира? Можете директно да кажете на децата: „*За да поговорите с възрастен човек, който да ви изслуша, разбере и помогне, можете да се свържете с Българската линия за онлайн безопасност на телефон 124 123, Скайп blobbg или имейл helpline@online.bg. Консултантът може да ви помогне да решите какво да направите, за да си помогнете. Директно можете да сигнализирате и на Горещата линия за незаконно съдържание www.web112.net.*“

5. Ние сме клас и ще си помагаме в училище и в интернет.

Как си помагаме? За какво можем да си помагаме? Помогнете на учениците си да се почувстват като общност, която има свои кодекс на подкрепа. Идеите ще дойдат от тях, а вие ще ги напътствате и обогатявате. Можете също да добавите предложенията като част от правилата.

3. Затваряне (10 мин)

След края на дискусията за правилата попитайте дали учениците имат други предложения и ако имат, ги запишете. На финала всички станете в кръг и си благодарите, поглеждайки всеки в очите. Листа с правилата предложете да закачите на видно място, за да си припомняте този час и да се връщате към правилата.